



Εξαμηνιαία Έκδοση του
**Πανελληνίου Συλλόγου
Διαιτολόγων - Διατροφολόγων**

2023

Τόμος 14, Συμπληρωματικό Τεύχος 1

2023

Volume 14, Supplement Issue 1

ISSN 1792-4030

Ελληνική Επιθεώρηση **Διαιτολογίας- Διατροφής**

Hellenic Journal of
Nutrition - Dietetics



17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διατροφής & Διαιτολογίας

8-10 Δεκεμβρίου 2023, ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ - ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

Περιλήψεις ομιλιών

AA23

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ BIO-STREAMS ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ

Γεώργιος Σαλταούρας¹, Μερóπη Κοντογιάννη¹, Μιχαήλ Γεωργούλης¹, **Ειρήνη Μπαθρέλλου¹**,
Αθανασία Κυρκιλή², Ισμήνη Γράψα¹, Ιωάννης Αρναούτης¹, Ευαγγελία Χαρμανδάρη²,
Πενιώ Κάσσαρη², Ιωάννης Ιωακειμίδης³, Billy Langlet³, Alkyoni Glympi³, Andreea Ciudin⁴,
Eduard Mogas⁴, Enzamaria Fidilio⁴, Caroline Gernay⁵, Zhenshen Jiang⁵, Marie-Christine
Lebrethon⁵, Sandrine Vandenput⁶, Jernej Dolinšek^{7,8}, Martin Bigec⁸, Γεώργιος Φερετζάκης⁹,
Ηλίας Δαλαϊνός⁹, Ευσταθία Κατοίκου¹⁰, Pedro Soares^{11,12}, Teresa Rito^{11,12}, Αθανάσιος Αναστασίου¹³,
Ιωάννης Κάκκος¹³, Δημήτριος Κουτσούρης¹³, Γεώργιος Κ. Ματσόπουλος¹³

¹Τμήμα Επιστήμης Διατροφής-Διατροφής, Σχολή Επιστημών Υγείας και Αγωγής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα,

²Pediatric and Adolescent Endocrinology, National and Kapodistrian University of Athens Medical School, "Aghia Sophia" Children's Hospital, Athens, Greece, ³IMPACT Research Group, Department of Biosciences and Nutrition, Karolinska Institute, Stockholm, Sweden, ⁴Vall d'Hebron Institute of Research, Barcelona, Spain, ⁵Department of Information System Guestion, Centre Hospitalier Universitaire de Liège, Liège, Belgium, ⁶Health ULiège Library, University of Liège, Liège, Belgium,

⁷Department of Pediatrics, University Medical Center Maribor, Maribor, Slovenia, ⁸Medical Faculty, University of Maribor, Maribor, Slovenia, ⁹Sismanogleio General Hospital, Athens, Greece, ¹⁰General Children's Hospital of Penteli, Athens, Greece,

¹¹Centre of Molecular and Environmental Biology (CBMA), Department of Biology, University of Minho, Braga, Portugal,

¹²Institute of Science and Innovation for Bio-Sustainability (IB-S)/ÉonGenetics, University of Minho, Braga, Portugal,

¹³Institute of Communication & Computer Systems, School of Electrical and Computer Engineering, National Technical University of Athens, Athens, Greece

Εισαγωγή: Το ευρωπαϊκό έργο BIO-STREAMS στοχεύει στη δημιουργία της πρώτης βιοτράπεζας για παιδιά/εφήβους στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με εμπεριστατωμένες πληροφορίες που αφορούν την εμφάνιση/διαχείριση της παχυσαρκίας, και μίας πλατφόρμας πληροφορίας, αξιολόγησης του κινδύνου παχυσαρκίας και παροχής εξατομικευμένης συμβουλευτικής με την εφαρμογή μηχανικής μάθησης. Το πρώτο βήμα για τον σχεδιασμό του ολιστικού αυτού συστήματος είναι η ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας.

Σκοπός: Η συστηματική ανασκόπηση όλων των δυνητικών παραγόντων που συμβάλλουν στον κίνδυνο εμφάνισης παχυσαρκίας και σχετικών συννοσηροτήτων στην παιδική/εφηβική ηλικία.

Μέθοδοι: Η ανασκόπηση διεξάγεται με βάση το σύστημα PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses) και η αναζήτηση πραγματοποιείται σε δύο βάσεις δεδομένων: Medline, Scopus. Μελέτες παρατήρησης και τυχαίοποιημένες κλινικές μελέτες σε άτομα 2-19 ετών σε Ευρώπη, Η.Π.Α., Καναδά και Ωκεανία, δημοσιευμένες τα τελευταία 10 έτη θα συλλεγούν για ανάλυση.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: Διάφοροι τομείς έχουν εντοπιστεί με πιθανό αιτιολογικό ρόλο στην παιδική/εφηβική παχυσαρκία. Οι παράμετροι που θα ανασκοπηθούν ως «έκθεση» ή/και «παρέμβαση» θα αφορούν μη-τροποποιήσιμους παράγοντες (γονιδιακοί, επιγενετικοί, μεταβολομικοί), τροποποιήσιμους (έκθεση σε περιγεννητικούς διατροφικούς παράγοντες, δίαιτα, άσκηση, ύπνος), και παράγοντες σχετιζόμενους με το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον (κοινωνικοοικονομικοί, περιβάλλον οικογένειας, σχολείου και κοινωνίας). Οι παράμετροι που θα ανασκοπηθούν ως «έκβαση» θα αφορούν δείκτες αξιολόγησης της παχυσαρκίας και των σχετικών με αυτή μεταβολικών διαταραχών.

Επίλογος: Τα αποτελέσματα από τις συστηματικές ανασκοπήσεις θα αποδώσουν εμπεριστατωμένα ευρήματα σχετικά με τη συνεισφορά παραγόντων στην εμφάνιση παχυσαρκίας, τα οποία θα τροφοδοτήσουν τις διάφορες πτυχές του έργου BIO-STREAMS.

Το BIOSTREAMS χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «HORIZON 2022 research and innovation programme», grant agreement No 101080718.

MULTI-PILLAR FRAMEWORK FOR CHILDREN ANTI-OBESITY BEHAVIOR: SYSTEMATIC REVIEW OF THE EVIDENCE AND RESEARCH GAPS IDENTIFICATION WITHIN THE BIOSTREAMS STUDY

Georgios Saltaouras¹, Meropi Kontogianni¹, Michael Georgoulis¹, Eirini Bathrellou¹, Athanasia Kyrkili¹, Ismini Grapsa¹, Ioannis Arnaoutis¹, Evangelia Charmandari², Penio Kassari², Ioannis Ioakeimidis³, Billy Langlet³, Alkyoni Glympi³, Andreea Ciudin⁴, Eduard Mogas⁴, Enzamaría Fidilio⁴, Caroline Gernay⁵, Zhenshen Jiang⁵, Marie-Christine Lebrethon⁵, Sandrina Vandenput⁶, Jernej Dolinšek^{7,8}, Martin Bigec⁸, Georgios Feretzakis⁹, Ilias Dalainas⁹, Efstathia Katoikou¹⁰, Pedro Soares^{11,12}, Teresa Rito^{11,12}, Athanasios Anastasiou¹³, Ioannis Kakkos¹³, Dimitrios Koutsouris¹³, Georgios K. Matsopoulos¹³

¹Department of Nutrition and Dietetics, School of Health Sciences and Education, Harokopio University, Athens, Greece, ²Pediatric and Adolescent Endocrinology, National and Kapodistrian University of Athens Medical School, "Aghia Sophia" Children's Hospital, Athens, Greece, ³IMPACT Research Group, Department of Biosciences and Nutrition, Karolinska Institute, Stockholm, Sweden, ⁴Vall d'Hebron Institute of Research, Barcelona, Spain, ⁵Department of Information System Guestion, Centre Hospitalier Universitaire de Liège, Liège, Belgium, ⁶Health ULiège Library, University of Liège, Liège, Belgium, ⁷Department of Pediatrics, University Medical Center Maribor, Maribor, Slovenia, ⁸Medical Faculty, University of Maribor, Maribor, Slovenia, ⁹Sismanogleio General Hospital, Athens, Greece, ¹⁰General Children's Hospital of Penteli, Athens, Greece, ¹¹Centre of Molecular and Environmental Biology (CBMA), Department of Biology, University of Minho, Braga, Portugal, ¹²Institute of Science and Innovation for Bio-Sustainability (IB-S)/ ÉonGenetics, University of Minho, Braga, Portugal, ¹³Institute of Communication & Computer Systems, School of Electrical and Computer Engineering, National Technical University of Athens, Athens, Greece

Introduction: The BIOSTREAMS multicomponent ecosystem aims to deploy the first European Union (EU) Childhood/Adolescence Biobank combined with other services such as a Knowledge Hub gathering all the existing information regarding childhood obesity prevention and treatment and an Open Toolkit exploiting knowledge to implement personalised risk assessment and design of recommended lifestyle pathways, utilising machine-learning approaches. The initial step for the design/creation of the ecosystem is a thorough review of the existing literature in relation to childhood/adolescence obesogenic environment.

Aim: To systematically review all potential factors contributing to obesity risk and associated comorbidities during childhood.

Methods: The Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses methodology will be used to retrieve relevant studies from two databases (Medline, Scopus). Longitudinal studies and randomized controlled trials conducted in children/adolescents 2-19 years of age in Europe, USA, Canada or Oceania and published within the last ten years (2013 onwards) will be considered for eligibility.

Anticipated results: Several domains have been identified as potential contributors to childhood/adolescence obesity and worth of reviewing. Exposures and/or interventions including less modifiable contributors (namely genetics, epigenetics and metabolomics), modifiable contributors, like perinatal nutritional exposures, dietary and meal factors, exercise and sleep, as well as contributors related to social and physical environment (e.g. socio-economics, family, school and community-built environment) will be reviewed. Outcomes of interest will be related to obesity and metabolically unhealthy obesity.

Conclusions: Results from the systematic reviews will allow access to valid and relevant information and will feed into the creation and deployment of the BIOSTREAMS ecosystem.

Acknowledgements: The Bio-Streams project has received funding from the European Union's HORIZON 2022 research and innovation programme under grant agreement No 101080718